

Sygn. I C 231/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Marek Nadolny
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko W. S. (1)

o ochronę dóbr osobistych

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powódki G. S. kosztami procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt. I C 231/15

UZASADNIENIE

Powódka G. S. w pozwie wniesionym dnia 5 maja 2015 roku domagała się nakazania pozwanemu W. S. (1) umieszczenia na pierwszej stronie gazety (...) przeprosin o treści „Przepraszam moją byłą żonę G. S. za fałszywe oskarżenia, mówienie nieprawdy na jej temat oraz utrudnianie wykonywania prac zarobkowych na jej utrzymanie oraz wyrzucania jej z naszej własności”.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, iż pozwany składał fałszywe zeznania przed sądem w czasie sprawy rozwodowej, kłamał w zeznaniach złożonych w postępowaniu toczącym się przed prokuratorem w sprawie znęcania fizycznego i psychicznego nad nią, kłamał w Gimnazjum w K. w stosunku do K. L. podając, iż powódka jest pozbawiona praw rodzicielskich i w konsekwencji nie powinna otrzymywać informacji co do wyników w nauce i zachowaniu syna K. S.. Ponadto twierdziła, iż pozwany nakłaniał ją do popełnienia samobójstwa wieszając w mieszkaniu krawaty (k.2-4, 16).

Pozwany W. S. (1) wniósł o oddalenie powództwa.

Uzasadniając swoje stanowisko zarzucił, iż twierdzenia powódki zawarte w pozwie są niezgodne z prawdą (k.33-33v).

Powódka została zwolniona w całości od kosztów sądowych postanowieniem z dnia 28 lipca 2015 roku (k.21).

SĄD OKRĘGOWY USTALIŁ, CO NASTĘPUJE

Wyrokiem z dnia 2 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Słupsku w sprawie (...) rozwiązał przez rozwód związek małżeński powódki G. S. z pozwanym W. S. (1) z winy obu stron. Jednocześnie obu stronom ograniczył władzę rodzicielską nad małoletnim synem.

G. S. i W. S. (2) zawarli związek małżeński w dniu 25 grudnia 2005 r., wcześniej żyli od 1998 r. w konkubinacie. Dnia (...) urodził się jedyny syn stron K. S.. Dla obojga było to drugie małżeństwo, poprzednie rozwiązano przez rozwód. Powódka z pierwszego małżeństwa nie ma dzieci, później żyła w konkubinacie i z tego związku ma pełnoletniego już syna D. K. (1) urodzonego (...). Pozwany z pierwszego małżeństwa ma dorosłego syna.

Strony po ślubie i w trakcie trwania konkubinatu mieszkały w S. w lokalu powódki, pozwany prowadził działalność gospodarczą. Często się kłócili, nieporozumienia dotyczyły spraw finansowych. W 2006 r. W. S. (1) zaprzestał działalności gospodarczej, wyjechał do pracy za granicę, przesyłał na utrzymanie rodziny do 700 funtów miesięcznie. Powódka zajmowała się świadczeniem usług tapicerskich. Relacje między stronami pogarszały się, pozwany zarzucał żonie niegospodarność, nadużywanie alkoholu, lekkomyślne zaciąganie kredytów, agresję. W czasie pobytów w domu dochodziło do awantur połączonych z wzajemnym wyzywaniem się.

W 2008 r. po powrocie z zagranicy, pozwany sprzedał lokal, gdzie prowadził wcześniej działalność, a powódka sprzedała swoje mieszkanie i strony kupiły dom we wsi Z.. W. S. (1) pracował w żwirowni, zajmował się pracami remontowymi w domu, hodował inwentarz, G. S. chałupniczo szyła obuwie. Syn powódki D. K. (1) zaczął sprawiać coraz poważniejsze problemy wychowawcze, został objęty nadzorem kuratora. Począwszy od 2010 r. między stronami coraz częściej dochodziło do awantur i kłótni, w czasie których wzajemnie się wyzywali, dochodziło do rękoczynów. Oboje pili alkohol. W marcu 2012 r. małżonkowie zerwali pożycie, powódka przeniosła się do pokoju na piętrze, pozwany z dziećmi został na parterze. Kłótnie i awantury nasilały się nadal, odnotowano interwencje policji. Powódka zaciągnęła bez wiedzy męża kredyt w kwocie 9.000 zł i kupiła sobie za to samochód. Później nawiązała znajomość z J. O., zaczęła go odwiedzać, zostawała na noc. Pozwany uległ wypadkowi, miał niesprawną rękę. Dnia 1 sierpnia 2012 r. powódka wyprowadziła się z domu, zamieszkała z J. O. w wynajętym lokalu w K.. Przyjeżdżała do domu, a wówczas znów dochodziło do awantur – ze wszystkimi domownikami. W sierpniu podczas szarpaniny G. S. doznała zasinienia ręki, wróciła do J. O. z rozbitą wargą. K. S. dwukrotnie odwiedził matkę w K., nocował u niej w soboty i niedziele, zaobserwował, że pije alkohol, nagrywa jego wypowiedzi.

W styczniu 2013 roku powódka zamieszkała w domu stron – w pokoju na piętrze, który dotychczas zajmował syn K., wstawiła zamek i zamykała drzwi na klucz. Awantury między domownikami odbywały się coraz częściej – powódka piła alkohol, nie chciała ponosić opłat za mieszkanie, pozostali domownicy nie dopuszczali jej do wspólnej kuchni. W kwietniu G. S. ponownie wyprowadziła się z domu i zamieszkała we wsi Z. u M. S. (1), sprzątała mu i gotowała, wspólnie spożywali posiłki.

Od listopada 2011 roku pozwany W. S. (1) nawiązał kontakt ze szkołą, w której uczył się syn stron (wcześniej kontaktowała się powódka), prosił o informacje o każdym złym zachowaniu syna, dowoził przybory, których zapomniał zabrać ze sobą. W zebraniu klasowym 26.01.2012 r. uczestniczyli oboje rodzice, G. S. wywołała awanturę, od tego dnia w szkole się nie pokazała do 6. Listopada 2012 roku, kiedy to przyszła żądając zaświadczenia. Pozwany przeprosił za zachowanie żony, utrzymywał kontakty ze szkołą, zachowanie syna uległo poprawie. K. S. pamiętał, jak od wielu lat rodzice się kłócili przy nim i krzyczeli na siebie, matkę postrzega jako agresywną i impulsywną, zarzuca, że stosowała wobec niego kary fizyczne. Matka była według niego niecierpliwa i agresywna, nadużywała alkoholu - widywał ją pijaną, pluła na ojca, niszczyła sprzęty, wzywała policję.

DOWÓD: wyrok z dnia 2 grudnia 2013 roku w sprawie (...) Sądu Okręgowego w Słupsku z uzasadnieniem (k.116, 119-123).

Apelacja powódki od wyroku orzekającego rozwód została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

DOWÓD: wyrok z dnia 17 lipca 2014 roku w sprawie (...) Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (k.178).

Pomimo rozwodu strony nadal mieszkają razem. Powódka dwukrotnie zawiadomiła organy ścigania o podejrzeniu przestępstwa znęcania się nad nią przez pozwanego, przywłaszczenia przez pozwanego dwóch akordeonów. Postępowania te zakończyły się na etapie postępowania przygotowawczego – odmowami wszczęcia lub umorzeniami z wobec braku znamion czynu zabronionego, nie doszło do wniesienia aktu oskarżenia. Wnosiła o założenie pozwanemu tzw. „niebieskiej karty”. Jednakże w konsekwencji karta ta została założona powódce. Między stronami toczy się sprawa o podział majątku wspólnego.

Pozwany odciął powódce centralne ogrzewanie, gdyż nie partycypowała ona w jego kosztach.

Powódka zwracała się o interwencję w dotyczących ją sprawach do Wójta Gminy K., Ośrodka Pomocy (...) w K..

Okoliczności bezsporne.

Między stronami nadal trwa konflikt, którego rozwód nie złagodził. Dochodzi do awantur, interwencji policji, które dotyczyły również syna stron, pasierba pozwanego. Strony odnosiły się do siebie bez szacunku, wypowiadały oskarżenia, czyniły złośliwości. Spierały się w kwestiach wychowania syna, partycypowania w kosztach utrzymania domu. Powódka i pozwany korzystali z pomocy finansowej Ośrodka Pomocy (...) w K..

Okresowo powódka zamieszkiwała u swojej koleżanki E. D.. Zdarzyło się, iż powódka nie miała dostępu do pomieszczeń gospodarczych na posesji w Z. i zgromadzonych tam ruchomości, skarżyła się na brak energii elektrycznej, czy kuchni. Powódka tylko w części partycypowała w kosztach związanych z opłatami za energię elektryczną.

Często kłótnie pomiędzy stronami wywoływała, prowokowała powódka.

DOWÓD: zeznanie E. D. (protokół z dnia 02-02-2016 00:08:06 – 00:18:32 k.126v), zeznanie D. K. (2) (protokół z dnia 02-02-2016 00:18:32 – 00:31:26 k.126v-127), zeznanie M. S. (2) (protokół z dnia 02-02-2016 00:31:26 – 00:50:50 k.127-127v, protokół z dnia 28-06-2016 00:24:24 – 00:41:19 k.1221-222), zeznanie Z. B. (protokół z dnia 02-02-2016 00:59:14 – 01:38:00 k.128-129), zeznanie K. G. (protokół z dnia 02-02-2016 01:50:03 – 02:17:32 k.129v-130v), informacja z Posterunku Policji w K. (k.152), zeznanie P. M. (protokół z dnia 19-04-2016 00:16:02 – 00:32:08 k.157v-158), zeznanie J. K. (protokół z dnia 07-06-2016 00:04:00 – 00:13:22 k.166v), zeznanie M. M. (protokół z dnia 07-06-2016 00:13:22 – 00:25:41 k.167-167v), dokumentacja Ośrodka Pomocy (...) w K. dotycząca powódki i pozwanego (k.193,194), dokumentacja Ośrodka Pomocy (...) w K. dotycząca procedury „Niebieskiej Karty” (k.195), notatka wychowawcy G. K. (k.202), notatka służbowa pracownika socjalnego S. D. (k.213-216), zeznanie K. S. (protokół z dnia 28-06-2016 00:11:04 – 00:25:23 k.220v-221), rachunki za energię elektryczną i dowody przelewów (k. 251-253), zeznanie W. S. (1) (protokół z dnia 06-09-2016 00:27:40 – 00:42:09 k.256-256v).

W domu i na nieruchomości stron dochodziło do niszczenia sprzętów, wyposażenia.

DOWÓD: zeznanie K. S. (protokół z dnia 28-06-2016 00:11:04 – 00:25:23 k.220v-221), dokumentacja zdjęciowa (k.230-232, 244-247).

Wychowawczyni syna stron, pracującej w Gimnazjum w K., pozwany okazał wyrok rozwodowy, z którego wynikało, iż powódce ograniczona została władza rodzicielska. Wychowawczyni nie rozumiejąc rozstrzygnięcia, skonsultowała je z dyrektorem i psychologiem, którzy wskazali na prawo powódki do otrzymywania informacji o synu K..

DOWÓD: zeznanie K. L. (protokół z dnia 02-02-2016 01:38:00 – 01:47:46 k.129-129v), zeznanie W. S. (1) (protokół z dnia 06-09-2016 00:27:40 – 00:42:09 k.256-256v).

Powódka utrzymywała ze świadkiem M. S. (1) kontakty seksualne, wspólnie mieszkali, jadali posiłki, mieli wspólne plany.

Okoliczności bezsporne.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powyższe okoliczności były w części między stronami bezsporne, dodatkowo dowodzone były dokumentami, co do prawdziwości których nie były składane żadne zastrzeżenia.

W ocenie Sądu, złożone przez strony dokumenty tworzyły spójną i logiczną całość, wzajemnie się uzupełniając. Nie zawierały informacji sprzecznych bądź wzajemnie się wykluczających. W konsekwencji Sąd uznał je za wiarygodne. Dokumenty złożone przez strony, zdjęcia, informacje, wnioski kierowane do różnych podmiotów, odpowiedzi nie stanowiły w istocie dowodu na naruszenie - w przedmiotowym zakresie - dóbr osobistych powódki, a jedynie potwierdzały, wskazywały na trwający pomiędzy stronami konflikt, którego podłożem są również kwestie ekonomiczne związane z korzystaniem ze wspólnej nieruchomości, ponoszeniem opłat z tym związanych.

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy pozwany naruszył dobra osobiste powódki poprzez składanie fałszywych zeznań przed sądem w czasie sprawy rozwodowej, oraz w postępowaniu toczącym się przed prokuratorem w sprawie znęcania fizycznego i psychicznego nad nią, kłamiąc w Gimnazjum w K. w stosunku do K. L. poprzez podanie, iż powódka jest pozbawiona praw rodzicielskich i w konsekwencji nie powinna otrzymywać informacji co do wyników w nauce i zachowania syna K. S., a ponadto poprzez nakłanianie ja do popełnienia samobójstwa poprzez wieszanie w domu krawatów.

Za wiarygodne Sąd uznał również – w zakresie zgodnym z ustalonym powyżej stanem faktycznym - zeznania świadków E. D. (protokół z dnia 02-02-2016 00:08:06 – 00:18:32 k.126v), D. K. (2) (protokół z dnia 02-02-2016 00:18:32 – 00:31:26 k.126v-127), M. S. (2) (protokół z dnia 02-02-2016 00:31:26 – 00:50:50 k.127-127v, protokół z dnia 28-06-2016 00:24:24 – 00:41:19 k.1221-222), Z. B. (protokół z dnia 02-02-2016 00:59:14 – 01:38:00 k.128-129), K. G. (protokół z dnia 02-02-2016 01:50:03 – 02:17:32 k.129v-130v), P. M. (protokół z dnia 19-04-2016 00:16:02 – 00:32:08 k.157v-158), J. K. (protokół z dnia 07-06-2016 00:04:00 – 00:13:22 k.166v), M. M. (protokół z dnia 07-06-2016 00:13:22 – 00:25:41 k.167-167v), K. S. (protokół z dnia 28-06-2016 00:11:04 – 00:25:23 k.220v-221), K. L. (protokół z dnia 02-02-2016 01:38:00 – 01:47:46 k.129-129v).

Były one w powołanym wyżej zakresie jasne, spójne i logiczne. Ponadto wzajemnie się uzupełniały i stanowiły uzupełnienie faktów wynikających z przedłożonych przez strony dokumentów. Nie zawierały w zasadzie informacji sprzecznych, wzajemnie się wykluczających. Zeznania te przedstawiały obraz wzajemnych relacji stron, potwierdzały, iż pomiędzy stronami istnieje głęboko zakorzeniony konflikt sięgający okresu sprzed rozwiązania ich małżeństwa przez rozwód. Sąd wziął pod uwagę, iż świadkowie – za wyjątkiem bliskiej rodziny stron – obserwowali bezpośrednio jedynie fragmenty z życia stron, obserwowane zdarzenia zapamiętali, w kontekście określonych sytuacji. Niektórzy ze świadków o opisywanych przez siebie zdarzeniach wiedzieli wyłącznie z subiektywnych relacji jednej lub drugiej strony. Dotyczy to chociażby świadka E. D., która nie była świadkiem konfliktowej sytuacji, awantury pomiędzy stronami. W konsekwencji ich zeznania nie stanowią relacji zdarzeń, które sami obserwowali, a jedynie relację zdarzeń opisanych im przez stronę.

Również zeznania Z. B., który z racji sprawowanego – jako kurator – nadzoru nad synem powódki D. K. (2), a także nadzoru nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej przez pozwanego, bywał w domu stron nie wskazał sytuacji, na które wskazywała w pozwie powódka. Świadek opisał zaobserwowane zachowania stron, które powodowały – w jego ocenie – konflikty.

Przy czym zeznania te nie dają podstaw do ustalenia, iż doszło do naruszenia w badanym zakresie dóbr osobistych powódki przez pozwanego.

Sąd nie doszukał się w ich zeznaniach nieprawdy, nie pojawiły się też powody do takiej podejrzliwości. Wewnętrzne przekonanie z uwzględnieniem wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego nakazują przyjąć, iż zwykłą normą postępowania ludzi, jest wierzyć w to, co dana osoba mówi, chyba że okaże się, iż ktoś na to zaufanie nie zasługuje. Sąd analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy uznał, iż zeznania świadków na przymiot wiarygodności zasługują. Powyższe odnosi się również do zeznań K. S., która jest synem stron. Sam bowiem fakt, iż świadek jest bliską rodziną strony, nie może powodować przyjęcia, iż zeznania świadka będą niewiarygodne, stronicze. Sąd ocenił te zeznania w kontekście całego zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zdaniem Sądu zeznania świadka zasługują na przyznanie waloru wiarygodności. Świadek wskazywał na okoliczności w jakich opisywane spostrzeżenia poczynił. Znajdują one potwierdzenie w dokumentach, zeznaniach świadków i pozwanego. Nie ma między nimi sprzeczności, braku logiki.

Zeznania świadków stanowiły wynik ich obserwacji zachowania stron w konkretnych sytuacjach, częściowo domysłów, ich własną, subiektywną ocenę tegoż zachowania, często bez znajomości szerszego kontekstu danej sytuacji. Świadkowie – za wyjątkiem K. S., D. K. (1) - nie posiadali szerokiej wiedzy w zakresie relacji rodzinnych i finansowych stron, przyczyn kłótni. Zeznania świadka D. K. (1) nie były jednoznaczne i przekonujące, nie mogły – w świetle pozostałych przeprowadzonych dowodów stanowić podstawy do uznania, iż doszło do naruszeń dóbr osobistych powódki na jakie powoływała się ona w pozwie. Ponadto oceniając zeznania świadka wziął pod uwagę spostrzeżenia świadka Z. B., który wskazał na zmiany postawy świadka D. K. (1) i „trzymanie” w ostatnim okresie strony powódki. Trafność takich spostrzeżeń potwierdzają zeznania świadka K. G., który w odmienny sposób opisał to samo zdarzenie, co świadek D. K. (1), a wiążące się z zakupem spodni, a które stało się źródłem awantury pomiędzy stronami. Według świadka K. G. reakcja pozwanego miała kontekst „żartu”, a według D. K. (1) reakcja pozwanego była nerwowa.

Również zeznania K. G. nie potwierdzają, by pozwany „prowokował” powódka do popełnienia samobójstwa.

Zeznania wszystkich świadków stanowią w istocie przekonujący dowód na istniejący pomiędzy stronami konflikt, którego nie umieją rozwiązać.

Zgodnie z art. 299 k.p.c. jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron.

Sąd uznał co do zasady za wiarygodne zeznania pozwanego W. S. (1) (protokół z dnia 06-09-2016 00:27:40 – 00:42:09 k.256-256v). Były one jasne, spójne i logiczne. Ponadto wzajemnie się uzupełniały i stanowiły uzupełnienie zeznań świadków, faktów wynikających z przedłożonych przez strony dokumentów. Nie zawierały – w zasadzie - informacji sprzecznych, wzajemnie się wykluczających.

Zeznania te – podobnie jak zeznania świadków - przedstawiały obraz wzajemnych relacji stron, toczonych kłótni, sporów. Sąd jednocześnie z ostrożnością ocenił te zeznania. Strony są bowiem osobami najlepiej zorientowanymi w rzeczywistym stanie faktycznym sprawy. Bezpośrednie zainteresowanie wynikiem postępowania sądowego wpływa jednak na ujawnianie przez strony wiadomości, może spowodować świadome lub nieświadome ich zniekształcenie, a nawet zatajenie. Dowód z przesłuchania stron jest w zasadzie tzw. dowodem „posiłkowym”, czyli przeprowadzanym tylko wtedy, gdy za pomocą innych środków dowodowych nie można uzyskać wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W niniejszej sprawie Sąd dążył do ustalenia w drodze przesłuchania stron okoliczności wiążących się z twierdzeniami powódki o naruszaniu przez pozwanego jej dóbr osobistych.

Powołany wyżej przepis art. 299 k.p.c. określa relację dowodu z przesłuchania stron do całokształtu materiału dowodowego zebranego w danej sprawie, traktując wypowiedź dowodową strony jedynie jako ewentualne uzupełnienie materiału dowodowego.

Strony – na co Sąd wskazał wyżej - były niewątpliwie bezpośrednio zainteresowanymi wynikiem postępowania. Dlatego Sąd uznał te zeznania za wiarygodne w zakresie w jakim udało się te zeznania powiązać chociażby pośrednio w logiczną całość z innymi dowodami, potwierdzić, uzupełnić, zweryfikować.

W konsekwencji zeznania pozwanego sąd uznał co do zasady za wiarygodne. Były one jasne, spójne i logiczne. Znajdowały oparcie w zeznaniach świadków i dokumentach uznanych przez Sąd za wiarygodne.

Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom powódki w zakresie w jakim wskazywała ona na naruszenie jej dóbr osobistych przez pozwanego. Zeznania te nie znajdowały potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Potwierdzały jedynie istnienie głębokiego konfliktu pomiędzy stronami. W tym zakresie stanowiły potwierdzenie okoliczności, które w istocie były między stronami bezsporne.

Przepis art. 23 k.c. wskazuje, iż dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Dobra osobiste są wyróżnioną kategorią dóbr prawnie chronionych przez przykładowe wyliczenie. Pod ochroną cywilnoprawną pozostają także inne dobra osobiste, niż wymienione w przepisie. Odnoszą się one do cielesnej i duchowej natury człowieka, są z człowiekiem nieodłącznie związane i wobec tego niezbywalne, należą do dóbr niematerialnych.

Przez dobra osobiste powszechnie rozumie się niemajątkowe wartości o charakterze atrybutów człowieka, mają w nim swoją podstawę, wyrażają jego psychofizyczną osobowość. Z takim ich usytuowaniem łączy się kwestia ujęcia cech znamionujących te dobra i uznania doniosłości prawnej określonych wartości ze względu na subiektywne wyobrażenia jednostki albo postrzeganie obiektywne, oparte na poglądach panujących w społeczeństwie.

Zbiór dóbr osobistych nie jest kategorią statyczną. Na jego zawartość mają wpływ dokonujące się w świadomości społecznej przewartościowania związane z postępowaniem cywilizacyjnym, zmianami kulturalno-obyczajowymi. Dobra osobiste wynikają z tych wartości niemajątkowych, które są ściśle związane z człowiekiem, obejmując jego fizyczną i psychiczną integralność albo będąc przejawem jego twórczej działalności; skupiają niepowtarzalną, pozwalającą na samorealizację indywidualność człowieka, jego godność oraz pozycję wśród innych ludzi. Dobrem osobistym jest wartość immanentnie łączona z istotą człowieczeństwa oraz naturą człowieka, niezależna od jego woli, stała, dająca się skonkretyzować i zobjektywizować.

Powódka w pozwie nie wskazała konkretnych dóbr osobistych, które w jej ocenie miał naruszyć pozwany. Określiła je poprzez opisanie zachowań pozwanego, które w jej ocenie dobra te naruszały.

Do dóbr osobistych – na które w kontekście przedmiotowego żądania powódki należy zwrócić szczególną uwagę - należą życie i zdrowie człowieka, nietykalność cielesna. Działanie naruszające nietykalność cielesną może w niektórych przypadkach odnosić się zarazem do innych dóbr osobistych, gdy np. powoduje obrażenia cielesne, stanowi ujmę dla godności człowieka. Zwrócić należy również uwagę na dobro jakim jest wolność. Według panującego zapatrywania pojęcie wolności na gruncie tego przepisu powinno być rozumiane szeroko, z uwzględnieniem zarówno fizycznej swobody poruszania się, jak i swobody decydowania przez człowieka o swoich sprawach, wolności od obawy, strachu, przymusu psychicznego (swoboda sumienia, nietykalność mieszkania, integralność seksualna, prawo do prywatności, nietykalność osobista). Dalej - w związku z żądaniem zgłoszonym przez powódkę wskazać należy na pojęcie czci jako dobra osobistego. W wyroku Sądu Najwyższego z 8 maja 2014 roku (...) wskazano, iż „Powszechnie wyróżnia się dwa przejawy dobra osobistego, jakim jest cześć człowieka: cześć zewnętrzną (dobre imię) oraz cześć wewnętrzną (godność osobistą). Cześć zewnętrzna to, mówiąc krótko, opinia, którą o danej osobie mają inni, a cześć wewnętrzna, to poczucie osoby o swojej wartości; oczekiwanie przez nią szacunku od innych”. Naruszenie czci zewnętrznej (dobrego imienia, dobrej sławy) nazywane zniesławieniem, polega na pomówieniu danej osoby o takie postępowanie lub właściwości,

które mogą ją poniżyć w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego do zajmowania określonego stanowiska, wykonywania zawodu lub innej działalności. Cześć wewnętrzna (godność osobista) doznaje uszczerbku w razie znieważenia, przez które rozumie się zachowanie polegające na ubliżeniu komuś, ośmieszeniu, okazywaniu pogardy, upokorzeniu.

Znieważenie innej osoby może nastąpić nie tylko w jej obecności, ale i pod jej nieobecność, wtedy jednak ogranicza się do przypadków zniewagi dokonanej publicznie lub w zamiarze, aby do tej osoby dotarła.

Wymieniona w powołanym art. 23 k.c. nietykalność mieszkania jest wartością chronioną również przez art. 50 Konstytucji RP, który zapewnia nienaruszalność mieszkania i zastrzega, że przeszukanie mieszkania, pomieszczenia lub pojazdu może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony. W ramach prawa karnego ochronę tzw. miru domowego realizuje art. 193 k.k., sankcjonując takie zakłócenia, jak wdarcie się do cudzego domu, mieszkania, lokalu, pomieszczenia albo ogrodzonego terenu, a także nieopuszczenie takich miejsc wbrew żądaniu osoby uprawnionej.

Naruszeniem nietykalności mieszkania może być wtargnięcie do danego obiektu, inne działanie, które ogranicza swobodę używania mieszkania, utrudnia do niego dostęp, polega na niepokojeniu kogoś w obrębie mieszkania.

W art. 23 k.c. nie zostało wymienione dobro osobiste określane nazwą „prywatność”. Jako podstawę normatywną dla jego wyróżnienia można wskazać art. 47 Konstytucji, gwarantujący każdemu prawo do ochrony prawnej „życia prywatnego, rodzinnego”, do „decydowania o swoim życiu osobistym”.

Konstruktywne uwagi co do kryterium wyodrębnienia dobra osobistego poczynił Sąd Najwyższy w wyroku z 7 grudnia 2011 roku ((...), OSNC 2012, Nr 6, poz. 75), w którym wskazano, iż „prawo do niezakłóconego korzystania z energii elektrycznej nie jest dobrem osobistym”. Sąd Najwyższy zaznaczył, iż „szczególny związek dobra osobistego z naturą człowieka wyłącza możliwość ujmowania w tych kategoriach dóbr innego rodzaju, wprawdzie wpływających na jakość ludzkiego bytowania, ale pochodzących z zewnątrz, niewywodzących się z istoty człowieczeństwa”. W wyroku zaznaczono, że naruszenie obowiązku dostarczania energii elektrycznej może w niektórych przypadkach doprowadzić do naruszenia dóbr osobistych, będą to jednak inne dobra, niż korzystanie z prądu.

Dobra osobiste „pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach”.

Prawa osobiste, które służą ochronie dóbr osobistych, należą do kategorii praw podmiotowych bezwzględnych – skutecznych erga omnes. Każdego obowiązuje zakaz naruszenia, a nawet zagrożenia naruszeniem, dobra osobistego innego podmiotu.

Dalej – przepis art. 24 §1 k.c. wskazuje, iż ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Ochrona dóbr osobistych na podstawie powyższego przysługuje każdej osobie, której dobru osobistemu cudze działanie bezpośrednio zagraża lub je narusza.

Natomiast odpowiedzialność za naruszenie (zagrożenie) dobra osobistego ponosi ten, kto jest sprawcą zagrożenia lub naruszenia, a w razie dochodzenia roszczeń majątkowych określonych w art. 24 §1 zd. 3 k.c. może też wchodzić w grę odpowiedzialność innego podmiotu.

Realizacja roszczeń majątkowych w ramach ochrony dóbr osobistych wymaga spełnienia częściowo odmiennych przesłanek wynikających z innych przepisów kodeksu, do których odsyła §1 zd. 3. Na podstawie art. 24 §1 k.c. należy

wskazać następujące przesłanki ochrony: istnienie dobra osobistego; zagrożenie naruszeniem lub naruszenie dobra osobistego; bezprawność działania, które zagraża dobru osobistemu lub je narusza.

Powód musi zatem wykazać, że dochodzi ochrony istniejącego dobra osobistego oraz że zostało ono przez działanie pozwanego zagrożone lub naruszone. Natomiast przesłankę bezprawności sąd uzna za spełnioną, jeżeli pozwany nie udowodni, że jego działanie nie było bezprawne. Oznacza to, że bezprawność jako przesłanka ochrony dóbr osobistych jest objęta domniemaniem, którego podstawę stanowi fakt naruszenia (zagrożenia) tych dóbr. Przepis nie uzależnia jednocześnie ochrony od winy sprawcy naruszenia (zagrożenia) dobra osobistego.

Powód powinien określić dobro osobiste, jeżeli nie nazwą, to opisując te wartości, ze względu na które występuje z żądaniem ochrony.

Wzajemność naruszeń dóbr osobistych nie wyłącza zastosowania ochrony - nie znoszą się bowiem wzajemnie przysługujące stronom roszczenia o zakazanie naruszeń.

Do środków ochrony dóbr osobistych należą: roszczenie o zaniechanie działania zagrażającego dobru osobistemu; roszczenie o dopełnienie czynności potrzebnych do usunięcia skutków dokonanego naruszenia dobra osobistego; roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne lub o zapłatę odpowiedniej sumy na cel społeczny.

Roszczenie o dopełnienie czynności potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego dotyczy niemajątkowych następstw działania naruszydiciela. Sposób ochrony przewidziany w art. 24 §1 zd. 2 k.c. polega na wykonaniu stosownych czynności, których ustawa wyczerpująco nie określa, podając jedynie tytułem przykładu, że może to być złożenie oświadczenia o odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Dopuszczalne są więc różnego rodzaju czynności, dostosowane do postaci dóbr osobistych, intensywności i charakteru ich naruszeń. Żądanie dopełnienia oznaczonej czynności podlega ocenie sądu pod względem jej celowości w konkretnym przypadku, zgodności z prawem i z zasadami współżycia społecznego.

Treść i forma oświadczenia, które ma spełniać funkcję usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego, zależą od okoliczności sprawy. Oświadczenie to może obejmować przeproszenie lub wyrażenie ubolewania, odwołanie postawionych zarzutów, sprostowanie nieścisłych informacji, przyznanie pewnych faktów. Nakazanie przez sąd przeproszenia (np. w razie naruszenia czci) może łączyć się z nałożeniem obowiązku odwołania zarzutów, które okazały się nieprawdziwe.

Zdaniem Sądu, brak jest dowodów, że pozwany naruszył dobra osobiste powódki poprzez działania wskazane przez powódkę – tj. przez fałszywe zeznania przed sądem w czasie sprawy rozwodowej, w postępowaniu toczącym się przed prokuratorem w sprawie znęcania fizycznego i psychicznego nad nią, poprzez podanie nieprawdy w Gimnazjum w K. podając, iż pozwana jest pozbawiona praw rodzicielskich i w konsekwencji nie powinna otrzymywać informacji co do wyników w nauce i zachowaniu syna K. S. nakłanianie powódki do popełnienia samobójstwa poprzez wieszanie w mieszkaniu krawatów. Powódka nie udowodniła ponadto, by w istocie pozwany składał nieprawdziwe, fałszywe zeznania we wskazanych wyżej postępowaniach. Nie udowodniła, by udzielił nieprawdziwych informacji w Gimnazjum, w którym uczył się syn stron. Wskazać należy, iż pozwany – jak wynika z zeznań wychowawczynie klasy, w której uczy się syn stron oraz zgodnych z nimi zeznań samego pozwanego – wynika, iż pozwany okazał wychowawczynie jedynie wyrok rozwodowy, w którym zawarto rozstrzygnięcie co do ograniczenia władzy rodzicielskiej obu stronom nad małoletnim ich synem. Pozwany przyznał, iż w domu stron rozwieszane były krawaty i inne części jego garderoby, ale wynikało to z faktu, iż przeprowadzał porządki. Nie miało to w żadnej mierze prowadzić do nakłaniania powódki do popełnienia samobójstwa. Brak jest uzasadnionych podstaw by dokonać odmiennej oceny powyższej sytuacji. Brak jest dowodów na składanie przez pozwanego fałszywych zeznań, które naruszałyby dobra osobiste powódki.

Wskazać należy, iż z zasady kontradyktoryjności procesu wynika, iż to strony obarczone zostały odpowiedzialnością za wynik procesu. Przy rozpoznawaniu sprawy rzeczą Sądu nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Rola sądu nie polega bowiem na wykonywaniu przezeń obowiązków procesowych ciążyących na stronach. Strona prowadzi więc

proces na własne ryzyko dowodowe (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1996r., sygn. (...); opubl. OSNC (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.09.1998r., sygn. (...); opubl. OSNAP (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.03.1998r., sygn. (...); opubl. OSNC(...)).

Działanie z urzędu i przeprowadzenie dowodu nie wskazanego przez stronę jest dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych i musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia, np. w wypadku ujawnionej przez stronę bezradności czy w razie istnienia trudnych do przezwyciężenia przez strony przeszkód, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie był wystarczający dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z 5.11.1997r.; (...); opubl. OSNC (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.10.1996r.; sygn. (...); opubl. OSNC (...)). Takie okoliczności w sprawie nie miały miejsca.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd na podstawie art. 23 k.c. i art. 24 §1 k.c. powództwo oddalił orzekając jak w punkcie 1 wyroku.

Przepis art. 108 § 1 k.p.c. nakazuje Sądowi rozstrzygać o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.

Treść art. 98 § 1 k.p.c. reguluje kwestię kosztów procesu. Wynikają z tego przepisu dwie zasady: zasada odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasada kosztów celowych. Strona przegrywająca jest bowiem obowiązana zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie strona wygrywająca – pozwany był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika procesowego - adwokata.

Stosownie jednak do treści art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu według doktryny zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, lecz także dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie – trudna sytuacja majątkowa powódki - uzasadnia zastosowanie wobec niej przepisu art. 102 k.p.c., o czym Sąd orzekł w punkcie drugim wyroku.

Na oryginale właściwy podpis